



Handläggare
Dani Cohen
Telefon: 08 508 04518

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
7 Mars 2019

Rutiner för medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden antar rutinerna för medborgarförslag

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår ny rutin för hantering av medborgarförslag. Rutinen innebär ett förtydligande om vad medborgarförslag är samt vilka områden invånare kan lämna förslag om. Den innebär också en ny hantering av förslag som hamnar utanför förvaltningens område eller som inte följer rutinen. Dessa ska hanteras direkt av förvaltningen och anmäls sedan till nämnd.

Ärendet

Medborgarförslag i Stockholms stads stadsdelsnämnder har sitt ursprung i det PM som sändes ut från kommunstyrelsen 1998. Här uppmanades stadsdelsnämnderna att ta emot vad man då kallade medborgerlig motionsrätt.

2002 infördes även medborgarförslag i kommunallagen. Här innebar det att kommunfullmäktige gavs möjligheten att ta emot förslag från kommuninvånarna. Lagen beskriver hur hantering ska ske, vem som har rätt att lägga ett medborgarförslag samt vilka möjligheter fullmäktige har att delegera till nämnder att hantera de inkomna förslagen. Stockholms stads fullmäktige har dock inte beslutat att ta emot medborgarförslag enligt kommunallagen. Därför finns det inte någon lag eller beslut som styr nämndernas hantering av förslag från invånarna. Det är då också upp till varje stadsdelsnämnd att bestämma om formerna för hantering.

Det har genom åren uppstått olika hanteringar i olika nämnder för medborgarförslagen. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antog sina nuvarande rutiner den 25 maj 2015.

Antalet medborgarförslag som inkommer till nämnden har ökat det senaste året. Under 2018 har 42 medborgarförslag kommit in mot 21st år 2017 och 16st år 2016

Ärendets beredning

Ärendet är berett på strategiska enheten med stöd i vissa frågor från juridiska avdelningen

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit fram en ny rutin för hantering av medborgarförslag. Rutinen har skrivits om, fått en ny form och ett antal förändringar har föreslagits.

Flera av de medborgarförslag som kommer in rör inte stadsdelsnämndens ansvarsområde. Förvaltningen anser att svaren på dessa medborgarförslag kan effektiviseras, så att medborgaren hänvisas rätt i ett tidigt skede. Den som skrivit förslaget skulle då snabbare kunna få svar på sina synpunkter och idéer från rätt myndighet/ bolag. Det skulle även innebära att mindre administrativ tid ägnas av förvaltningen åt att förbereda, expediera och hantera medborgarförslagen som ett nämndärende.

Det finns också ett behov av en tydligare definiera vad ett medborgarförslag är. Förvaltningen gör i sitt förslag en punktlista för vad som utgör ett medborgarförslag och inom vilka områden man kan lägga förslag.

I ursprungliga uppmaningen från kommunstyrelsen ska ett medborgarförslag vara lämnat av någon som är skriven i stadsdelsområdet. Juridiska personer (föreningar och företag) ska inte kunna lämna ett medborgarförslag. Samma begränsningar återfinns i kommunallagens beskrivning om vem som kan lämna medborgarförslag. Möjligheten ges då enbart till kommunens medlemmar. Förvaltningen anser att nämnden som princip bör följa detta. Det hindrar inte att t.ex. en förening kan ställa sig bakom ett medborgarförslag som lämnats in. För att säkerställa att den som lämnar medborgarförslag också är boende i stadsdelsområdet föreslås också att den skrivande måste lämna sin adress.

I förvaltningens förslag till ny rutinen beskrivs inom vilka områden som invånarna kan lämna medborgarförslag. Förvaltningen föreslår att man inte ska kunna söka riktat föreningsstöd genom medborgarförslag. De får inte heller handla om myndighetsutövning mot enskild.

Förvaltningen föreslår även att upprepade medborgarförslag inte ska hanteras av nämnden. Det gäller om liknande medborgarförslag kommer in med mindre än ett års mellanrum. Kommer ett sådant in hänvisar stadsdelsförvaltningen istället till det senast beslutet från nämnden.

Rutinen kommer innebära en minskning i antalet förslag som tas upp för beslut på nämnd. Det är ändå viktigt för både medborgare och politiker att nämnden kan ta del av alla förslag. Därför föreslås att nämnden får ta del av samtliga inkomna skrivelser med rubriken medborgarförslag som kommer in till nämnden. Dessa anmäls som egen punkt på dagordningen. Här ska också framgå till vilken myndighet förslagen vidarebefordrats eller hur förvaltningen på annat sätt hanterat dem. På det sättet får den som lämnat ett medborgarförslag ändå sitt förslag uppmärksammat och meddelat. Ledamöter har förslagsrätt till nämnden. De kan därför välja att lyfta ett medborgarförslag som man anser borde behandlats på nämnden.

Sammanställning av antalet medborgarförslag följs upp i verksamhetsberättelsen.

Jämställdhetsanalys

Det finns ingen nationell sammanställning över hur jämställdheten ser ut vad gäller medborgarförslag. För aktivt deltagande i politiken krävs resurser, kunskap och tid vilket demokratiutredningen 2014 (SOU 2016:4) lyfter i sin genomgång över vem som lämnar medborgarförslag. De pekar på att det i tidigare undersökningar främst är män – och då äldre män med framförallt svensk bakgrund som lämnar förslag.

I Hässelby Vällingby har antalet medborgarförslag som inkommit 2017 sammanräknats med ett visst flertal för kvinnor som lämnat, medan det under 2018 varit något fler män. Det statistiska materialet för Hässelby-Vällingby är för litet för att kunna man ska kunna dra några definitiva slutsatser.

Demokratiutredningen 2014 visar dock att t.ex. ungas vilja att skriva medborgarförslag ökar om information görs på skolor. Det handlar då om informationsinsatser, för att upplysa om möjligheten utanför de områden där de som redan känner till sina möjligheter att påverka finns.

En förändring av rutinen i sig och hur nämnden hanterar inkommande medborgarförslag har som förvaltningen ser det ingen betydelse för möjligheten att lämna förslag. Därför kommer den inte heller ha betydelse för ökad men inte heller minskad jämställdhet i demokratiskt deltagande.

Bilagor

Rutiner för medborgarförslag